

13. Isaak zegent Jakob in plaats van Esau

We lezen uit de Bijbel (Het Boek):

Genesis 26:34-35, Genesis 27 en Genesis 28:1-5

Genesis 26: 34-35

34. Toen Esau veertig jaar was, trouwde hij met Jehudit, de dochter van de Hethiet Beëri. Als tweede vrouw nam hij Basemat, de dochter van de Hethiet Elon.

35. Maar Isaak en Rebekka keurden zijn daad af en hadden er verdriet van.

Genesis 27

Jakob bedriegt Isaak

1. Isaak werd op zijn oude dag blind. Op een dag riep hij zijn oudste zoon Esau bij zich. ‘Mijn zoon,’ zei Isaak,

2-4 ‘ik ben al oud en elke dag kan mijn laatste zijn. Neem je boog en je pijlen en schiet een stuk wild voor mij. Maak het dan voor me klaar, zoals ik het graag lust en breng het hier, zodat ik ervan kan eten. Daarna zal ik je als mijn oudste zoon zegenen nog vóór ik sterf.’

5. Maar Rebekka had het gesprek afgeluisterd en toen Esau het veld inging,

6-7. riep zij Jakob en vertelde hem wat zijn vader tegen zijn broer had gezegd.

8-10. Rebekka gaf Jakob de raad: ‘Ga naar de kudde en breng twee jonge geiten hier. Dan zal ik het lievelingsgerecht van je vader klaarmaken. Jij moet hem dat brengen en als hij ervan heeft genoten, zal hij jou voor zijn dood zegenen in plaats van Esau!’ Maar Jakob protesteerde: ‘Maar moeder, vader laat zich heus niet zo gemakkelijk bedriegen.

11-12. Esau is behaard en ik heb een gladde huid. Stel dat vader zijn hand op mijn arm legt? Hij zal denken dat ik hem voor de gek wil houden en me vervloeken in plaats van zegenen!’

13. Maar Rebekka stelde hem gerust. ‘Ik zal zijn vervloeking op mij nemen, jongen,’ zei zij. ‘Doe jij nu maar wat ik heb gezegd. Ga die geiten halen!’

14. Jakob deed wat zijn moeder hem had opgedragen en bracht haar de geiten, die zij klaarmaakte op de manier die Isaak het lekkerste vond.

15. Toen haalde ze Esau’s beste kleren voor de dag—die lagen daar in huis—en liet Jakob die aantrekken.

16. Van de harige huid van de geiten maakte ze twee handschoenen en een reep van de huid bond ze om Jakobs gladde hals.

17. Toen gaf ze hem de schaal met het heerlijk ruikende vlees en wat versgebakken brood.

18. Jakob ging de tent in waar zijn vader lag en antwoordde op Isaaks vraag, wie daar was:

19. ‘Ik ben Esau, uw oudste zoon. Ik heb gedaan wat u mij hebt gevraagd. Hier is het gerecht dat u graag wilde hebben. Ga even rechtop zitten en eet het, zodat u mij kunt zegenen.’

20. En Isaak vroeg: ‘Hoe heb je dat zo snel voor elkaar gekregen, jongen?’ Jakob antwoordde daarop: ‘De Here, uw God heeft mij geholpen!’

21-23. Isaak liet Jakob bij zich komen en betastte hem. ‘De stem is van Jakob, maar de handen zijn van Esau,’ zei hij bij zichzelf.

24. Nogmaals vroeg Isaak hem of hij werkelijk Esau was, waarop Jakob weer bevestigend antwoordde.

25. Toen was Isaak overtuigd en hij at van het gerecht en dronk de wijn, die Jakob ook had meegebracht.

26. ‘Kom hier en kus me, mijn zoon,’ vroeg Isaak na het eten.

27. Jakob kuste hem en Isaak rook de geur van zijn kleren en was toen helemaal overtuigd. En hij gaf Jakob zijn zegen met de woorden: 'De geur van mijn zoon is de goede geur van de aarde en het open veld, dat de Here heeft gezegend.'

28. Moge God je altijd genoeg regen voor je oogst, voor je koren en voor je wijnranken geven.

29. Vele volken zullen zich aan je onderwerpen. Heers over je broeders. Je broers zullen voor je buigen. Vervloekt zijn zij die jou vervloeken en gezegend zijn zij die jou zegenen.'

30. Na die zegen, toen Jakob nog maar net de tent van zijn vader had verlaten, kwam Esau terug van de jacht.

31. Hij maakte zijn vaders lievelingsgerecht klaar en ging ermee naar de tent.

32. Maar toen hij binnenkwam en zijn vader het eten aanbood, vroeg die bevreemd: 'Wie is daar?' Esau zei dat hij het was en Isaak schrok zichtbaar.

33. 'Maar wie is hier dan net geweest met wildbraad, waarvan ik heb gegeten?' vroeg hij zich verontrust af.

34. Esau begon te klagen: 'Och, vader, zegen mij, zegen mij ook!'

35. Maar Isaaks antwoord was onverbidlijk. 'Je broer was hier en heeft mij bedrogen. Hij heeft jouw zegen weggenomen.'

36. Esau reageerde verbitterd. 'Geen wonder dat ze hem de Bedrieger noemen. Eerst nam hij mij mijn eerstgeboorterecht af en nu heeft hij mijn zegen ook nog gestolen. Och, hebt u geen enkele zegen meer over voor mij?' smeekte hij zijn vader.

37. Maar Isaak moest hem teleurstellen. 'Ik heb hem meester over jou gemaakt en hem jou en alle andere familieleden als dienaren gegeven. Ik heb hem veel koren en wijn beloofd. Wat kan ik jou nog geven?'

38. Maar Esau bleef vragen: 'Och, vader, heeft u dan geen enkele zegen meer voor mij?' en begon te huilen.

39-40. Toen zei Isaak echter: 'Je zult geen gemakkelijk leven krijgen. Je zult van je zwaard leven. Een tijdlang zul je je broer dienen, maar als je je best doet, zul je je van hem kunnen losmaken en vrij zijn.'

41. Esau haatte Jakob om wat hij had gedaan en dacht bij zichzelf: 'Vader zal wel snel sterven en dan kan ik Jakob doden.'

42. Maar iemand kreeg lucht van zijn plan en vertelde het Rebekka.

43. Zij riep Jakob bij zich en vertelde hem dat zijn broer het op zijn leven had voorzien. 'Je moet naar je oom Laban in Haran vluchten,' zei zij.

44. 'Blijf daar tot je broer van gedachten is veranderd en je daad heeft vergeten.'

45. Dan zal ik iemand naar je toe sturen. Waarom zou ik jullie allebei op één dag moeten kwijtraken?'

46. Tegen Isaak zei Rebekka: 'Ik heb een hartgrondige afkeer van die Hethitische vrouwen van Esau. Ik sterf nog liever dan dat ik Jakob met een van hen laat trouwen.'

Genesis 28:1-5

1. Daarom sprak Isaak met Jakob, zegende hem en zei: 'Trouw niet met een Kanaänitisch meisje.

2. Ga liever naar Paddan-Aram, naar het huis van je grootvader Betuël en trouw met een van je nichten, de dochters van je oom Laban.

3. De Almachtige God zegene je en geve je vele kinderen, die uitgroeien tot vele volken.

4. Hij geve jou en je nakomelingen de zegeningen die Hij Abraham heeft beloofd. Hij geve je het land waarin wij nu als vreemdelingen wonen en dat Hij Abraham al heeft beloofd.'

5. Zo stuurde Isaak Jakob naar Paddan-Aram om zijn oom Laban, de broer van zijn moeder en de zoon van de Arameeër Betuël, te bezoeken.

Rebekka schrikt: ze heeft net gehoord dat Izaak, haar man, hun oudste zoon wil zegenen. Izaak is oud en blind en hij verwacht dat hij niet lang meer zal leven.

Toen Rebekka in verwachting van de jongens was had de Heer tegen haar gezegd: 'het volk van de jongste zal het sterkst zijn en heersen over het volk van de oudste.'

En zal haar oudste zoon nu de grote zegen krijgen? Terwijl hij helemaal niet geïnteresseerd is om een leven met God te leiden, de God van zijn vader Izaak en zijn grootvader Abraham. De God die Abraham riep uit Haran om te gaan naar Kanaän, het land dat Hij beloofde aan hem en zijn nageslacht. Gaat Izaak die belofte nu doorgeven aan Esau, die ondertussen getrouwd is met twee vrouwen van een ander volk?

Dat kan niet, denkt ze. Ze maakt een plan en roept haar geliefde zoon Jakob bij haar.

'Je vader heeft Esau op jacht gestuurd. Als hij terugkomt en een maaltijd voor hem klaargemaakt heeft, zal hij Esau zegenen. Maar jij moet die zegen krijgen Jakob!

Haal gauw twee bokjes, dan zal ik die klaarmaken. Als jij die maaltijd bij je vader brengt en doet alsof je Esau bent, zal hij jou zegenen.'

Jakob heeft zo zijn bedenkingen. Nee niet omdat hij zijn oude en inmiddels blinde vader niet wil bedriegen, maar omdat hij bang is dat Izaak het in de gaten heeft en hem zal vervloeken in plaats van zegenen.

Rebekka zegt: 'dan rust die vloek maar op mij, doe nu wat ik je gezegd heb!'

Rebekka is er druk mee: ze bereid een heerlijke maaltijd in de stijl van Esau en maakt van het vel van de bokjes bedekkingen voor de hals en handen van Jakob. Dan pakt ze kleren van Esau die Jakob aantrekt.

Jakob gaat met de maaltijd naar zijn vader. Hij vindt ook dat hij degene is die de zegen van vader hoort te krijgen.

'Dag vader', zegt hij.

Izaak kan niet meer zien, maar hij kan nog wel goed horen: 'wie ben je mijn zoon?' zegt hij.

'Ik ben Esau, uw oudste zoon', zegt Jakob.

In een andere vertaling lezen we: 'Ik ben Esau, uw eerstgeborene'. Wil Jakob hiermee zeggen: ik heb het eerstgeboorterecht? (Dat eerstgeboorterecht dat hij heeft gekregen door te ruilen voor een kom rode soep, toen Esau honger had.) Daarom heb ik nu ook recht op de zegen voor de oudste?

Izaak vertrouwt het niet helemaal. 'Wat ben je snel terug?!' zegt hij.

'De Heer heeft me geholpen om vlug een dier te schieten', zegt Jakob.

'Kom eens dichterbij, laat me eens voelen of je echt Esau bent'.

Esau is over zijn hele lichaam behaard en Jakob niet. De handen van Izaak gaan naar Jakobs handen en hals en voelen de vacht van de bokjes.

'Je stem lijkt op die van Jakob, maar je handen lijken op de handen van Esau', zegt Izaak.

Hij vraagt nóg een keer: 'ben je écht mijn zoon Esau?'

'Ja', zegt Jakob.

'Kom en kus me', zegt Izaak. Jakob komt dichterbij en kust hem. Izaak ruikt de geur van Esau aan de kleren die Jakob aanheeft.

Dan gaat Izaak eten en drinken. Als hij klaar is zegent hij hem.

Jakob hoort de zegen die zijn vader aan zijn broer wilde geven:

'God zal zorgen voor regen op je land en voor goede oogsten. Volkeren zullen je dienen en voor je buigen. Je zult heersen over je broers. God zal goed zijn voor de mensen die goed voor jou zijn. Maar Hij zal mensen straffen die slecht voor je zijn.'

Na de zegen gaat Jakob gelijk weg. Net op tijd, want Esau komt terug van de jacht. Hij maakt een heerlijke maaltijd en gaat ermee naar zijn vader.

‘Ga maar zitten vader en eet, daarna kunt u mij zegenen’, zegt hij.

Izaak zegt verward: ‘wie ben jij?’

‘Ik ben Esau, uw oudste zoon!’

Izaak schrikt enorm: ‘wie heeft mij dan net eten gebracht? Diegene heb ik gezegend!’

Esau schreeuwt het uit: ‘o nee! Zegen mij ook vader!’

Izaak zegt: ‘je broer heeft je bedrogen, hij heeft jouw zegen gestolen.’

‘Eerst steelt hij mijn eerstgeboorterecht en nu mijn zegen! Heeft u dan geen enkele zegen meer over, vader? Zegen mij ook!’

Izaak zegt: *‘waar jij gaat wonen gaat geen regen vallen, niets zal er goed groeien. Je zult vechten en roven om in leven te blijven. Je zult je broer dienen, maar je zult je verzetten en dan zul je vrij zijn.’*

Wat is dat nu voor een zegen. Esau is woest op Jakob. Hij denkt: als vader gestorven is zal ik Jakob doden.

Rebekka hoort dit en bedenkt: het zal beter zijn Jakob hier even niet meer is, want hij is hier niet veilig. En ze bedenkt opnieuw een plan. Ze zegt tegen Izaak: ‘Ik vind het vreselijk als Jakob, net als zijn broer, trouwt met een meisje uit Kanaän!’

Dat vindt Izaak ook. Hij roept Jakob en zegt: ga naar Paddan-Aram, waar de familie van je moeder woont en trouw met een dochter van je oom Laban.

Dan zegent Izaak Jakob opnieuw. Hij zegt: *‘De machtige God zal je rijk en gelukkig maken. Hij zal je veel kinderen geven zodat uit jou een groot volk ontstaat. Hij zal jou en je nakomelingen net zo rijk en gelukkig maken als Abraham. Je woont nu nog als vreemdeling in dit land, maar God heeft dit land aan Abraham gegeven en later zal het van jou zijn’.*

Dan stuurt Izaak Jakob weg. Jakob is dan 40 jaar oud. Hij gaat op weg naar Paddan-Aram, een reis van zo’n 800 kilometer.

Gebed: Heer, zoveel rivaliteit tussen broers... Ze willen allebei zo graag gezegend worden door hun vader. Maar ondertussen bedriegen ze elkaar en doen ze elkaar pijn.

Heer, ook in onze gezinnen kan er rivaliteit zijn, oneerlijkheid en gebrokenheid. Help ons Heer om juist het goede te zoeken voor de mensen om ons heen. Ook als ze keuzes maken waarvan wij denken dat ze niet goed zijn. Ook als we denken dat we zelf het meest recht hebben op iets.

Heer, U wilt toch het liefst dat we in vrede met elkaar leven... Juist daar wilt U wonen, daar is het goed, kan liefde bloeien en kunt U ons het beste zegenen.

Vragen:

- Rebekka en Jakob weten van de belofte en besluiten de Heer een handje te helpen. Waarom is het toch zo moeilijk, maar ook zo belangrijk om geduldig te zijn en te wachten tot God Zelf ingrijpt?

Wat zou er gebeuren als we God niet steeds voor Zijn voeten lopen?

- Izaak zegt tegen Esau: je broer heeft je bedrogen. Toch lezen we niet dat hij boos is op Jakob. Hij zegent hem zelfs nogmaals voordat Jakob op reis gaat. Nu met de zegen die God aan Abraham gaf. Wat vind je hiervan?
- Esau wordt bedrogen door zijn broer. Hier moeten we niet te snel overheen stappen door te zeggen: Jakob hoorde deze zegen te krijgen. Het is akelig als mensen je onrecht aandoen. Wat kun jij doen voor mensen die onrecht aan worden gedaan?
- Wil jij graag door God gezegend worden? (Hoe probeer jij dat voor elkaar te krijgen?)

Deze Bijbelstudie is geschreven door Carla Heuvelman en is te vinden op www.febelijbelstudies.nl